

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-3>

УДК 657

Кладницька Тетяна Анатоліївна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та фінансів,
Університет економіки і підприємництва
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4216-6431>

Мейш Алла Василівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі,
Хмельницький національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6836-6904>

Tetiana Kladnytska

University of Economics and Entrepreneurship

Alla Meish

Hmelnytskyi National University

**МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ОБЛІКУ ТА ЇХ ВПЛИВ
НА ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ****INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS
AND THEIR IMPACT ON THE FINANCIAL STATEMENTS
OF ENTERPRISES IN UKRAINE**

Анотація. У дослідженні розглянуто переваги інтеграції міжнародних стандартів обліку в Україні, серед яких – мінімізація ризиків для інвесторів та кредиторів, зниження витрат на розроблення стандартів, спрощення доступу до кредитно-фінансового ресурсного потенціалу. Визначено супутні виклики, зокрема, підвищену потребу в значних людських та фінансових ресурсах для адаптаційного періоду. Обґрунтовано, що успішне впровадження МСФО вимагає ефективної комунікації між усіма зацікавленими сторонами, з метою швидкої адаптації та ретельного моніторингу. Доведено, що інтеграція міжнародних стандартів обліку формує передумови для підвищення рівня довіри до фінансової звітності та її прозорості в контексті функціонування українського бізнесу, що забезпечує передумови для залучення потенційних інвесторів та кредиторів.

Ключові слова: елементи фінансової звітності, міжнародні стандарти звітності, фінансові ризики, бухгалтерський облік, адаптація.

Summary. The implementation of international financial accounting standards (IFRS) in the national financial field has the potential to transform business development processes, creating broad economic opportunities and integrating the latest requirements. The purpose of this study is to analyze the impact of international accounting standards on the financial statements of enterprises in Ukraine. The study was conducted using general scientific methods of cognition, in particular, logical and structural analysis, synthesis, scientific abstraction and generalization. The study examines the benefits of integrating international accounting standards in Ukraine, including minimizing risks for investors and creditors, reducing the cost of developing standards, and simplifying access to credit and financial resources. The author identifies related challenges, in particular, the increased need for significant human and financial resources for the adaptation period. It is substantiated that the successful implementation of IFRS requires effective communication between all stakeholders in order to ensure rapid adaptation and careful monitoring. It is proved that the integration of international accounting standards creates prerequisites for increasing the level of confidence in financial statements and their transparency in the context of Ukrainian business, which provides prerequisites for attracting potential investors and creditors. The practical significance of the research results lies in the feasibility of their application to improve the financial performance of enterprises. At the same time, given the specific conditions for the development of infrastructure and legal support of the Ukrainian business environment, it is necessary to level the challenges caused by adaptation to new standards and the lack of qualified labor. Optimization of the financial reporting system through the integration of IFRS is a critically important element of ensuring the accuracy and objectivity of data. This allows you to make informed management decisions, reduces financial risks for creditors and investors, increases the trust of partners, improves the image of the company and simplifies the establishment of new business contacts, which together contributes to successful economic development.

Keywords: elements of financial reporting, international reporting standards, financial risks, accounting, adaptation.

Постановка проблеми. У сучасних економічних реаліях суттєвий вплив на процес формування ефективних управлінських рішень чинить показник надійності фінансової звітності, що позиціонується як базове джерело інформації щодо фінансового стану суб'єкту господарювання. Динаміка норм податкового та бухгалтерського законодавства спричиняє тенденцію до збільшення частоти виникнення помилок, що, водночас, актуалізує вагомість достовірності фінансової звітності. Ситуація ускладнюється загальним зростанням фінансової нестабільності, динамікою мікро- та макроекономічних процесів як на національному рівні, так і в глобальному вимірі, що зумовили нові фінансові ризики та виклики.

Міжнародні стандарти фінансового обліку позицінуються універсальними «мовами» фінансової звітності, що є зрозумілими для усіх учасників глобального ринку. Проблематика їх впливу на практику фінансової звітності в Україні набуває особливої значущості на тлі активних євроінтеграційних процесів та виходу українських компаній на міжнародний ринок. Водночас, цей процес супроводжується низкою викликів, а отже потребує розширеної аналітики та розширеного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань розвитку теорії, методології та практики фінансової звітності присвячена велика кількість наукових напрацювань як українських, так і закордонних науковців. Дослідники цієї сфери зосереджують увагу переважно на факті відсутності дієвого алгоритму коректної оцінки фінансової звітності (Я. Скриль, В. Бура [1], С. Кононенко, Л. Кононенко, Г. Назарова [2], І. Орлов, Д. Захаров [3]), розкривають сутність фінансової звітності, її ролі в процесі управління підприємством в умовах сучасного економічного середовища (І. Шушакова, Г. Зябченкова, М. Козуб [4], С. Онешко, О. Дроздова, Н. Іванова, [5]).

Найбільш ґрунтовними працями останнього періоду, де досліджується вплив міжнародних стандартів на фінансову звітність в Україні, є роботи Г. Ісаншиної [6], Т. Маренич [7], О. Назаренко [8]. Окремі питання можливих ризиків, з якими можуть зіткнутися суб'єкти господарювання, вивчали ряд дослідників (А. Сакун, О. Пристемський [9]). Значний внесок у процес практичної оптимізації системи фінансової звітності за посередництвом імплементації міжнародних стандартів обліку здійснили зарубіжних вчених сучасності (А. Alzeban [10], N. Albu, С. Albu, S. Gray [11], H. Al-Shaer [12]).

Незважаючи на значний обсяг результатів наукових пошуків, залишається не вповні висвітленим ряд питань щодо необхідності адаптації процедури фінансової звітності до міжнародних стандартів в умовах економічної невизначеності

та кризи. Така ситуація зумовлює потребу в розвитку подальших наукових досліджень та свідчить про складність й актуальність досліджуваної тематики.

Метою даного дослідження є аналіз впливу міжнародних стандартів обліку на фінансову звітність підприємств в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Достовірність фінансової звітності, ефективна ідентифікація її невідповідності реаліям економічної діяльності суб'єкта господарювання та оперативна аналітика причин цієї невідповідності, а також контроль ефективності фінансово-господарської діяльності позицінуються питаннями першочергової актуальності в умовах нестабільного середовища функціонування. У цілому, фінансова звітність має на меті задоволення інформаційних потреб зовнішніх та внутрішніх користувачів, при цьому, кожен її елемент володіє специфічним функціоналом щодо подання інформативних даних у певному контексті [13].

Необхідно відзначити, що концептуальні підходи до формування фінансової звітності за національними стандартами аналогічні міжнародним, а тому процес їх угруповання дає змогу розукрупнити знані інформаційні масиви, виокремити головні напрями аудиторської перевірки, сформувати систему аудиторських процедур. Систематизація інформативних даних шляхом розукрупнення звітності дозволяє ідентифікувати ризики її спотворення, водночас, конкретизуючи обсяг необхідних аудиторських процедур [7].

Стандартизація фінансової звітності в Україні за допомогою впровадження МСФО володіє безумовними перевагами в контексті підвищення прозорості та ефективності, а також спрощення міжнародних відносин на фінансовому ринку. Основні переваги зазначеного процесу приведені у табл. 1.

Раціональне вирішення питань, пов'язаних з ризиками втрат, фінансовою нестабільністю підприємств та аудиторською діяльністю, позиціонується передумовою формування обґрунтованих ефективних управлінських рішень. Адаптація теоретичного підґрунтя та удосконалення інструментарію фінансової звітності на основі МСФО сприятимуть підвищенню якості, точності та достовірності фінансової звітності, спрощенню процесу прийняття рішень, в цілому сприяючи сталому розвитку національного бізнес-сектору [6]. Дієва система міжнародних стандартів сприяє своєчасній ідентифікації та усуненню потенційних фінансових ризиків та управлінських недоліків, водночас вивільняючи потенційні ресурсні можливості для зростання й розвитку.

На сьогодні, інтеграція МСФО виступає необхідним інструментом у взаємодії з інвесторами та партнерами, підвищуючи рівень довіри до компа-

Таблиця 1

Переваги інтеграції МСФО в українській фінансовій звітності

Перевага	Особливості
Підвищення прозорості фінансової звітності	Міжнародні стандарти підвищують рівень прозорості фінансової звітності, що дає змогу порівнювати фінансові результати діяльності компаній, тим самим сприяючи зросту рівня довіри потенційних кредиторів та інвесторів
Глобальна універсальність	МСФО є прийнятними у переважній більшості країн світу, що сприяє інтенсивному інвестиційному процесу, ефективному обміну інформацією
Залучення капіталу	Інтеграція МСФО інтенсифікує рівень доступності капіталу
Оптимізація управлінських рішень	За допомогою МСФО компанії отримують достовірну інформацію щодо фінансових аспектів діяльності, що полегшує процес прийняття ефективних рішень
Мінімізація витрат	Інтеграція універсальних інструментів МСФО скорочує витрати на ведення обліку фінансових операцій
Забезпечення міжнародної конкурентоспроможності	Компанії, що інтегрували МСФО, володіють перевагами на міжнародному фінансовому ринку, адже не потребують адаптації фінансової звітності до країни ведення діяльності чи економічної співпраці

Джерело: власна розробка автора

нії, збільшує її привабливість для інвестування, сприяючи залученню капіталу для подальшого розвитку [8].

Варто звернути увагу на необхідність забезпечення відповідності кваліфікації трудового ресурсу актуальним вимогам міжнародних стандартів обліку. Менталітет і професійний досвід українських бухгалтерів у більшості випадків не відповідає поставленим завданням. Міжнародні стандарти вимагають нових знань, умінь та навичок, необхідних для їх практичного застосування, що актуалізує питання організації навчальних програм та курсів перекваліфікації для фінансових спеціалістів та бухгалтерів [4]. Формування контингенту кваліфікованих та авторитетних фахівців позиціонується як необхідна передумова досягнення національних і глобальних цілей фінансово-економічного розвитку.

Іншим дотичним викликом позиціонується необхідність оптимізації нормативно-правового поля в контексті інтеграції МСФО. Нагальними проблемами в даному полі є потреба в уніфікації галузевої термінології, визначення обов'язкових облікових процедур та стандартів звітності, єдиних для всіх учасників фінансового ринку.

Очевидно, що бухгалтерські та фінансові служби потребують належного методичного забезпечення з окреслених питань, що формує ще один виклик інтеграції МСФО в національному масштабі [9]. Необхідно розробити якісні методичні матеріали, які пояснюють вимоги міжнародних стандартів, специфіку їх застосування в Україні, алгоритм застосування на практиці.

Зазначені вище дотичні проблеми вимагають в процесі свого вирішення активної міжнародної взаємодії – участі у міжнародних форумах, організаціях та робочих групах, що спеціалізуються на розробці, вдосконаленні та інтеграції міжнародних стандартів обліку [3]. Це дозволить бути в курсі

інновацій галузі та останніх трендів в галузі обліку та фінансової звітності, забезпечить можливість власної активної діяльності в окресленому полі.

Варто зауважити, що успішна інтеграція МСФО в українське фінансове поле вимагає забезпечення ефективної системи моніторингу та контролю. Окрім того, процес передбачає наявність дієвої системи внутрішнього аудиту. Очевидно, що аудит фінансової звітності є ключовим аспектом підтвердження достовірності та неупередженості поданої внутрішнім та зовнішнім користувачам інформації, що допомагає формувати ефективні рішення в межах управлінської парадигми. Цим забезпечується суттєве зниження ризиків, пов'язаних із прийняттям управлінських рішень, підвищується довіра до суб'єкту господарювання з боку партнерів та інвесторів, утверджується його позитивний імідж, спрощується процес налагодження нових контактів, що в синергії сприяє успішному розвитку підприємства.

У окремих секторах фінансової діяльності можуть виникнути додаткові труднощі при впровадженні МСФО, зважаючи на специфіку діяльності (страхування, банківська справа тощо) [11]. Зокрема, банки часто володіють складною структурою зобов'язань та активів, що вимагає деталізації в фінансовій звітності, а страхові компанії потребують особливого підходу до оцінки ризиків та резервів.

Необхідно відзначити, що в умовах постійного динамічного впливу фактору нестабільності національного економічного середовища необхідні додаткові зусилля і ресурси для успішного впровадження та забезпечення відповідності міжнародним стандартам у складних умовах. Для того, щоб інтеграція МСФО в Україні стала реальністю, необхідно забезпечити злагоджену координацію дій між державою, бізнесом та представниками професійної спільноти фінансистів та бухгалте-

рів. Потенціал трудового ресурсу в даній сфері детермінується здатністю розуміти та застосовувати на практиці концепти та принципи МСФО. Забезпечення адекватної підготовки кадрів та реалізація відповідної підтримки у процесі переходу на міжнародні стандарти позиціонується важливим кроком у забезпеченні успішності процесу та укріплення довіри до фінансової звітності в Україні.

Висновки. Першочергові наслідки ненадійності фінансової звітності відображаються на інвестиційному плануванні та фінансовій стабільності суб'єкту господарювання. Інтеграція МСФО в контексті оптимізації системи фінансової звітності є ключовим аспектом забезпечення достовірності та неупередженості інформації, що допомагає формувати ефективні рішення в межах

управлінської парадигми. Цим забезпечується суттєве зниження фінансових ризиків для кредиторів та інвесторів, підвищується рівень довіри з боку партнерів, утверджується позитивний імідж компанії, спрощується процес налагодження нових контактів, що в синергії сприяє успішному економічному розвитку.

За умов нестабільного економічного середовища ефективно впровадження МСФО позиціонується як необхідна передумова підвищення якості фінансової звітності та оптимізації галузевої управлінської парадигми в Україні, підвищенню конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Водночас, інтеграція таких стандартів вимагає адаптації до нових правил, підготовки кваліфікованих кадрів, комплексної реалізації організаційних, інформаційних та контрольних заходів.

Список використаних джерел:

1. Скриль В.В., Бура Я.А. Розвиток фінансової сфери України в умовах євроінтеграції. *Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 25 листоп., м. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2022. С. 12–14. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/12056>
2. Кононенко С., Кононенко Л., Назарова Г. Стандартизація і сертифікація в обліку і аудиті як фактор підвищення надійності та довіри до інформаційного забезпечення користувачів фінансової звітності. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. №9(23). С. 195–206. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9\(23\)-195-206](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9(23)-195-206)
3. Орлов І., Захаров Д. Дослідження проблеми забезпечення достовірності інтегрованої звітності. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2023. №1 (54). С. 46–51. DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2023-1\(54\)-46-51](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2023-1(54)-46-51)
4. Шушакова І., Зябченкова Г., Козуб М. Концепції зближення систем бухгалтерського обліку та фінансового звітування. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-9>
5. Онешко С., Дроздова О., Іванова Н. Щодо зростання інформаційного потенціалу цифрового економічного простору: модернізація бухгалтерського обліку та аудиту в Україні. *Академічні візії*. 2023. № 21. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/446>
6. Ісаншина Г.Ю. Особливості застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку фінансової звітності в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6994>
7. Маренич Т. Г. МСФЗ в Україні: проблеми практичного запровадження. *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки*. 2021. №1. С. 70-83. DOI: <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2021-1-70>
8. Назаренко О. Особливості формування, консолідації та аудиту показників фінансової звітності бізнес-суб'єктів в контексті міжнародних стандартів. *Трансформація суспільних відносин в умовах цивілізаційних змін: колективна монографія*. Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2023. С. 275–299. URL: <https://repo.snau.edu.ua/handle/123456789/10684>
9. Сакун А., Пристемський О. Аргументування ролі облікової політики як системоутворюючого інструменту в бухгалтерському просторі підприємництва. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2023. № 30(143). С. 80–90. DOI: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.02.2023.009>
10. Alzeban A. The impact of audit committee, CEO, and external auditor quality on the quality of financial reporting. *Corporate Governance*. 2020. №20 (2). P. 263–279. DOI: <https://doi.org/10.1108/CG-07-2019-0204>
11. Albu N., Albu C., Gray S. Institutional factors and the impact of international financial reporting standards: the Central and Eastern European experience. *Accounting Forum*. 2020. № 44(3). P. 184–214. DOI: <https://doi.org/10.1080/01559982.2019.1701793>
12. Al-Shaer H. Sustainability reporting quality and post-audit financial reporting quality: Empirical evidence from the UK. *Business Strategy and the Environment*. 2020. № 29(6). P. 2355–2373. DOI: <https://doi.org/10.1002/bse.2507>
13. Elliott W., Fanning K., Peecher M. Do Investors Value Higher Financial Reporting Quality, and Can Expanded Audit Reports Unlock This Value? *The Accounting Review*. 2020. № 95 (2). P. 141–165. DOI: <https://doi.org/10.2308/acrr-52508>

References:

1. Skryl, V. V., & Bura, Ya. A. (November 25, 2022). Rozvytok finansovoi sfery Ukrainy v umovakh yevrointehratsii [Development of the financial sector of Ukraine in the context of European integration]. *Rozvytok finansovoho rynku v Ukraini: zahrozy, problemy ta perspektyvy: materialy IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* Poltava: Natsionalnyi universytet imeni Yurii Kondratiuka, pp. 12–14. Available at: <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/12056> (in Ukrainian)

2. Kononenko, S., Kononenko, L., & Nazarova, H. (2023). Standartyzatsiia i sertyfikatsiia v obliku i audyti yak faktor pidvyshchennia nadiinosti ta doviry do informatsiinoho zabezpechennia korystuvachiv finansovoi zvitnosti [Standardization and certification in accounting and auditing as a factor in increasing the reliability and trust in the information support of financial reporting users]. *Nauka i tekhnika sohodni*, no. 9(23), pp. 195–206. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9\(23\)-195-206](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9(23)-195-206) (in Ukrainian)
3. Orlov, I., & Zakharov, D. (2023). Doslidzhennia problemy zabezpechennia dostovirnosti intehrovanoi zvitnosti [Research of the problem of ensuring the reliability of integrated reporting]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, no. 1 (54), pp. 46–51. DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2023-1\(54\)-46-51](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2023-1(54)-46-51) (in Ukrainian)
4. Shushakova, I., Ziabchenkova, H., Kozub, M. (2021). Kontseptsii zblyzhennia system bukhhalterskoho obliku ta finansovoho zvituvannia [Concepts of convergence of accounting and financial reporting systems]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-9> (in Ukrainian)
5. Oneshko, S., Drozdova, O., & Ivanova, N. (2023). Shchodo zrostantia informatsiinoho potentsialu tsyfrovoho ekonomichnogo prostoru: modernizatsiia bukhhalterskoho obliku ta audytu v Ukraini [On the growth of the information potential of the digital economic space: modernization of accounting and auditing in Ukraine]. *Akademichni vizii*, no. 21. Available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/446> (in Ukrainian)
6. Isanshyna, H. Yu. (2019). Osoblyvosti zastosuvannia mizhnarodnykh standartiv bukhhalterskoho obliku finansovoi zvitnosti v Ukraini [Features of the application of international accounting standards for financial reporting in Ukraine]. *Efektivna ekonomika*, no. 4. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6994> (in Ukrainian)
7. Marenych, T. H. (2021). MSFZ v Ukraini: problemy praktychnoho zaprovadzhennia [IFRS in Ukraine: problems of practical implementation]. *Visnyk KhNAU. Serii: Ekonomichni nauky*, no. 1, pp. 70–83. DOI: <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2021-1-70> (in Ukrainian)
8. Nazarenko, O. (2023). Osoblyvosti formuvannia, konsolidatsii ta audytu pokaznykiv finansovoi zvitnosti biznes-subiektiv v konteksti mizhnarodnykh standartiv [Features of the formation, consolidation and audit of financial reporting indicators of business entities in the context of international standards]. *Transformatsiia suspilnykh vidnosyn v umovakh tsyvilizatsiinykh zmin: kolektyvna monohrafiia*. Kharkiv: SH NTM «Novyi kurs», pp. 275–299. Available at: <https://repo.snau.edu.ua/handle/123456789/10684> (in Ukrainian)
9. Sakun, A., & Prystemskyi, O. (2023). Arhumentuvannia roli oblikovoi polityky yak systemoutvoriuiuchoho instrumentu v bukhhalterskomu prostori pidpriemnytstva [Argumentation of the role of accounting policy as a system-forming tool in the accounting space of entrepreneurship]. *Scientific Collection «InterConf+»*, no. 30(143), pp. 80–90. DOI: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.02.2023.009> (in Ukrainian)
10. Alzeban, A. (2020). The impact of audit committee, CEO, and external auditor quality on the quality of financial reporting. *Corporate Governance*, no. 20 (2), pp. 263–279. DOI: <https://doi.org/10.1108/CG-07-2019-0204>
11. Albu, N., Albu, C., & Gray, S. (2020). Institutional factors and the impact of international financial reporting standards: the Central and Eastern European experience. *Accounting Forum*, no. 44(3), pp. 184–214. DOI: <https://doi.org/10.1080/01559982.2019.1701793>
12. Al-Shaer, H. (2020). Sustainability reporting quality and post-audit financial reporting quality: Empirical evidence from the UK. *Business Strategy and the Environment*, no. 29(6), pp. 2355–2373. DOI: <https://doi.org/10.1002/bse.2507>
13. Elliott, W., Fanning, K., & Peecher, M. (2020). Do Investors Value Higher Financial Reporting Quality, and Can Expanded Audit Reports Unlock This Value? *The Accounting Review*, no. 95 (2), pp. 141–165. DOI: <https://doi.org/10.2308/acccr-52508>

Стаття надійшла до редакції 03.01.2025